

1. ROLVSØY GRUPPE AV NSF

1933 - 1980

Når jeg skal skrive guttegruppas historie blir det et sammendrag av sagaboka til 1.Rolvsøy gruppe. Jeg vil forsøke å beskrive virksomheten i gruppa opp gjennom tidene, med glimt fra aktivitetene, skiftende ledelse, motgang og medgang.

Mye mer skulle vært nevnt og flere navn trukket fram, men det får være bevart i sagaboka og i minnet til hver enkelt som i årenes løp har vært innom speiderarbeidet på Rolvsøy.

FRA STARTEN.....

1.Rolvsøy Speidertropp ble stiftet 27.4.1933 og innmeldt i Norsk Speiderguttforbund i september s.å. Det hadde også tidligere vært "speidervirksomhet", men det var gjerne ivrige friluftsmennesker som tok med seg gutter ut i skogen og lærte dem om naturen.

Den første troppslederen for det organiserte speiderarbeidet på Rolvsøy var Karl S. Saxegaard, som etter ett år ble etterfulgt av Vigleik Løvdal.

troppens første patrulje het HAUK, med Hans-Jørgen Løvdal som patruljefører.

I den første tiden hadde troppen sine møter i stenhuggernes spiselokale ved "Hatten", mens patruljemøtene ble holdt i bryggerhuset ved kommunelokalet, og senere i bryggerhuset hos Martin Saxegaard.

Troppen kom raskt opp i tre patruljer; ØRN, TIUR og falk.

Medlemstallet før krigen lå på 15 - 20 gutter. I 1936 deltok speidere fra Rolvsøy for første gang på en landsleir. Åtte gutter og en leder lå iteltleiren på Jeløya, hvor det tilsammen var samlet ca. 9000 speidere.

Foto:

Landsleir på Jeløya 1936

Ikkje lett å se hvem som er med på bildet, men Knut Huneide, Norvald Omberg og Per Saxegård er der.

Det ser ut til at det helt fra starten av har vært problemer med ledere som flytter, reiser vekk p.g.a. studier eller blir innkallt til militærtjeneste.

Et par år før krigen ble faktisk troppen drevet av to patruljeførere; Norvald Omberg og Kjell Danielsen (Fosseng). Fra 1939 overtok disse to og Per Saxegård ledelsen av troppen etter Vigleik, Hans-Jørgen og Tore Løvdal som flyttet fra Fredrikstad, og Oddvar Sjøgren som var på befalsskolen.

Begge foto: Troppen / patruljer i Fredrikstadmarka 1938

KRIGEN STANSET SPEIDERARBEIDET

Krigsutbruddet i Norge skapte vanskligheter for speiderarbeidet. St.Georgsdagen og landsleiren i Nord-Norge i 1940 ble begge avlyst. Speidingen foregikk i det stille, og helst ute i naturen.

Troppen skrumpet inn da det ikke ble drevet noen rekruttering.

I september 1941 kom tyskernes forordning om at alt speiderarbeide var forbudt og at alle effekter skulle innleveres.

Freden kom 8.mai 1945 og allerede 9.mai inneholdt Oslopressen (den første frie dagsavisen etter freden) en artikkel om at Norsk Speidergutt forbund hadde gjenopptatt sitt arbeide. Speidersjef Hans Møller Gasman oppfordret tidligere speiderledere til å ta fatt med speiderarbeidet i troppene.

Allerede samme dag sendte 1. Rolvsøy speidertropp's siste leder et sirkulære til tidligere speidere i troppen og bad dem møte frem til troppsmøte på Skåråsen, høyde 113, søndag 13.mai kl.1100.

Speiderarbeidet kom snart i god gjenge og allerede 17.mai deltok speiderne i barnetoget under sitt gamle troppsflagg som var gjemt bort under krigen.

Tilstrømningen til troppen var langt større enn det lederne hadde kapasitet til å ta imot på skikkelig måte. Utover høsten 1945 stabiliserte medlemstallet i gruppa seg på ca. 40 speider og ledere.

De eldste guttene gikk 4.6.1945 sammen og dannet et roverlag med oddvar Sjøgren som leder. Totalt var det 11 medlemmer. Laget besto frem til sommeren 1948, da roverlederen og flere andre flyttet fra Rolvsøy.

SAMARBEIDE MED JENTENE

Kort tid før krigen ble det startet en jentetropp på Rolvsøy. Disse var også raske med å komme i gang igjen med speiderarbeidet etter krigen.

I 17.mai-toget 1945 deltok både gutte- og jentetroppen, og det ble mange samarbeidsoppgaver etterhvert; juletreffester, St.Georgsdagsfester, speidergudstjenester og foreldrefester.

Det ble dannet felles foreldreforening og troppene gikk sammen om et eget møtelokale. Men først i 1973 ble det første fellesleiren avholdt med en skikkelig villmarksleir i Vassfaret. Fra 1980 ble troppene/gruppene slått formellt sammen. (Se senere i beretningen.)

SPEIDERHYTTA

Et eget møtelokale hadde stått øverst på ønskelisten helt siden troppen startet opp.

Patruljemøtene ble delevis holdt i bryggerhusrom, og delevis privat.

De større samlingene ble holdt i forskjellige leide lokaler, eller utendørs.

Våren 1949 kjøpte gutte- og jentetroppen en brakke av Lisleby Travelskap for kr. 3000,00. Brakkable revet med god hjelp fra foreldrene, og matrialene kjørt til speidertomta som herredsgartner Huneide hadde gitt til speiderne.

Speiderhytta under oppføring 1950 - 1952

En del andre materialer, bl.a. en del brukte jernbanesviller ble skaffet til veie. Det ble også stiftet en egen foreldreforening, og i 1950 startet byggearbeidene. 1.mai 1952 ble SPEIDERHYTTA innviet med stor fest, en stor dag for speiderarbeidet på Rolvsøy.

GRUPPA FÅR ULVEFLOKK

Midt på 50-tallet kunne man se små speidere med grønne skjorter og gule skjerf på Rolvsøy. Det var Tora Pettersen og May Løvndal som i 1955 startet 1.Rolvsøy ulveflokk. Det var ca. ti gutter i flokken, som drev etter NSF's ulveprogram bygd på jungelboken. Men flokken merket godt de samme lederproblemene som troppen hadde. Da de første ulvungene gikk over i troppen, ble ikke nye tatt opp, og dette medførte at flokken ble nedlagt i 1957. Det skulle sju år før det på nytt ble liv i ulveflokken.

NEDGANGSTID OG NEDLEGGELSE

For guttetroppen ble det ikke noe stort oppsving som følge av eget samlingssted, slik mange hadde håpet på forhånd. Etter å ha vært troppens leder i ti år, blir Kjell Danielsen (Fosseng) valgt inn i kretsstyret i 1949.

Han trekker seg da som leder i troppen, men fortsetter likevel å hjelpe til. Lærer Meland og Kjell Saxegård bytter på å være troppsledere, mens den andre er i militæret. Ragnar Brun hjelper også til i troppen på denne tiden.

Kjell Saxegård står som troppsleder fram til mai 1956, da Rolf Østli overtok.

Arbeidet i troppen gikk dårlig i denne tiden, og da Rolf Østli våren 1958 ikke lenger kunne stå som leder, var det like før troppen ble nedlagt.

En av troppsassistentene, Øystein Omberg påtok seg å stå som troppsleder inntil det ble funnet en som kunne overta.

troppen holdt da ut ett år til, men da flyttet Øystein Omberg for å begynne studiene på Ås. 1.juni 1959 tok troppen ferie, og det ble ikke startet opp igjen denne høsten.

1. ROLVSØY GJENOPPSTÅR

Våren 1963 oppsøkte kretslederen i Fredrikstad krets, John tegner, en tidligere speiderleder i 6. Fredrikstad, Kjell Glimo, og spurte om han kunne være gruppeleder for troppen på Rolvsøy, og prøve å blåse nytt liv i denne.

Dessuten var en lærer bosatt på Rolvsøy, Vermund Epland, interessert i å bli speiderleder. Han påtok seg å være troppsleder og startet opp med en aspirantpatrulje høsten 1963, sammen med John Tegner.

Noen av guttene som tidligere hadde vært speidere ble igjen med i troppen i en egen "Birkebeinerpatrulje".

I 1964 var det dermed på nytt tre patruljer i Rolvsøy, og navnene var fortsatt HAUK, ØRN og TIUR.

Det ble nå drevet med de tradisjonelle speideraktivitetene, og etterhvert ble det mange 3. grader og 2. grader, mens 1. graden var mere sjelden.

At tiden likevel var litt anderledes enn jubileumsåret 1983 viser følgende sitat fra sagaboka, etter at hele troppen har deltatt i papirinnsamling:

"Vårt strev kastet av seg kr. 120,00, og det var jo en fin støtte i tillegg til de kr. 200,00 som vi mottok av kommunen. Vi følte oss meget rike og gikk derfor sammen med jentespeiderne om innkjøp av en elektrisk kokeplate til bruk for kaffe- og vaskevann."

Tjeldholmen 1965. Hans Martin Stabbetorp, Vermund Epland og Oskar Rostad.

NY ULVEFLOKK

Høsten 1964 hadde Odd Hasselgård sagt seg villig til å være leder for en ulveflokk, og første møtet ble holdt 11. november. det møtte nesten dobbelt så mange som Odd og assistenten berit Halvorsen fant forsvarlig å ta imot.

Det ble satset på 8-9 åringer, og tallet stabiliserte seg etterhvert på ca. 20 speidere.

For rekrutteringen til troppen viste det seg at det var en stor fordel å ha et speidertilbud til de under 11 år, og de fleste aspirantene i troppen kom etterhvert til å komme fra ulveflokken.

Foto:
Ulvungenes dag på
Evnød 1975.
Ledere:
Odd Hasselgård og
Kari Rostad.

TROPPTSLEIR I VANNSJØ

I 1965 drar troppen på en ukes sommerleir i Vannsjø, der den var åtte år tidligere med helt andre gutter. Leirstedet denne gangen var Oksenøya, og i alt 20 speidere og ledere deltok.

SPEIDRAVISA "SPEIDERKARTET"

De første forsøk på å få ut en egen speideravis sammen med jentegruppa blir gjort i 1968. "Speiderkartet" nr. 1 kom ut som et påskenummer.

Nr. 2 kom ikke ut før i november året etter, men dette var forløperen til speideravisa "TROMMA", som har kommet mere eller mindre fast siden 1973.

Speideravisa bidrar til å holde kontakt mellom gruppene, og ikke minst gi informasjon til foreldrene.

Fottur i Vassfaret 1968, Frå venstre: Asbjørn Liland, Terje Kristiansen, Reidar Amundsen (?), Jan-Rune Stabbetorp (?) og Vidar Karlsen.

NYTT ROVERLAG

1968 blir et begivenhetsrikt år. 1. Rolvsøy vant kretsbannerkonkurransen, Asbjørn Liland overtar som troppsleder, og gruppa stifter på nytt eget roverlag.

Tom Schønhaug fra 1. kjølberg sier seg villig til å stå som leder. Selv om han ikke er med så lenge, er kimen til roverarbeidet lagt, og guttene som har gått over fra troppen klarer å drive det videre på egenhånd.

Fra høsten 1969 blir Odd Kristiansen roverleder og grunnlaget blir lagt for et livskraftig roverlag som denne gangen er kommet for å bli.

Foto:
Roverlaget på tur til Skeikampen 1969.

Frå venstre: Hans-Martin Stabbetorp, Knut Midtgård, Oskar Rostad og Eivind Hansen.

GRUPPA PÅ 70 - TALLET

I 1970 overtar Oskar Rostad som troppsleder, men Asbjørn Liland er fortsatt med å klekker ut ideer. Som f.eks. å selge 250 andelsbrev a kr. 10,00 for å finansiere bygging av kanoer. Byggearbeidet ble utført høsten 1970 - vinteren 1971 på Haugetun, ved hjelp av roverlaget og en av foreldrene, John Amundsen. Fire flotte glassfiberkanoer ble resultatet, og padling ble en ny og populær aktivitet for Rolvsøyspeiderne.

I 1970 blir Vermund Epland valgt som kretsleder i Fredrikstad krets. Etter som han også flytter til Fredrikstad, går han av som leder i 1.Rolvøy. Vermund hadde gjort en god jobb med å få gruppa i gang igjen. Etter hvert ble lederstillingene i gruppa rekruttert av flere av de aspirantene som Vermund startet med i 1963-64.

I 1973 blir Tor Stabbetorp troppsleder etter Oskar Rostad, som på sin side blir ny roverleder. Roverlaget velger selv sin leder, så det blir ikke plass til å omtale alle skiftingene her, men jeg viser til egen lederoversikt bakerst i heftet.

I 1973 ble det for første gang holdt felles sommerleir for gutte- og jentetroppen. Leirplassen var en gresslette i skogen like på nedsiden av Vassfarplassen. Det var en strevsom tur til fots med robåt og transport av utstyr, men når vi først hadde etablert oss var resten av uka helt topp. Her var vi helt for oss selv, langt fra sivilisasjonen med værgudene på vår side. Denne leiren vil nok komme langt opp i en avstemming blant "lederveteranene" på Rolvsøy om den beste leiren de har vært på. Høsten 1973 fikk troppen besøk av en amerikansk speiderleder, Harold Theodorsen, fra tropp 222, Yakima, Washington. Han hadde en fjern slektning i vår tropp, og dette ble foranledningen til flere år med speiderutveksling mellom USA og Norge. Dette fikk også utgreininger til kontakter i Vest-Tyskland, og i de senere årene er det denne utvekslingen som har overtatt.

I 1973 tok roverlaget dobbelseier i en roverfemkamp ved Vannsjø. Dette ble opptakten til flere år hvor de fem øvelsene; orientering, naturkjennskap, hinderløp, teorioppgave og hemlig oppgave ble dominert av tremannslag fra 1.Rolvøy roverlag, i alle fall i Østfold. Beste Rolvsøyplassering i landsfinalen oppnådde Jan Stabbetorp, Audun Midtgård og Tor Stabbetorp i 1975, med en 3.plass.

Roverlaget besøker verdensjamboreen på Lillehammer i 1975. (Før fottur i Femunden.)

Fra venstre: Jim, Villy, Audun, Richard, Per-Ivar, Jan, Tor-Vidar, Wenche, Tor-Arne, Anne-Grethe, Hans-Ketil og Odd. Foran: Elisabeth og Nina.

Ulveflokken under Odd Hasselgårds ledelse drev godt i alle disse åra. Den jamne tilstrømningen av gutter viser det. Flokken kom også i mange år hjem fra kretsens konkurranser med seierstrofeet, "Baloo-kloen". Det var liksom en selvfølge at Odd tok seg av de yngste speiderne, så det var nærmest krise når han antydte at nye krefter burde overta.

Når han fikk avløsning i 1976, hadde han vært leder sammenhengende i over 11 år. Det er fortsatt rekord i Rolvsøyspeidernes historie, og det er ikke få gutter som har fått sin første erfaringer om speiding og organisasjonsarbeide hos Odd.

De som overtok flokken etter Odd var to unge jenter fra jentegruppa; Anne-Grethe Bakstad og Wenche Råen. Ledelsen i flokken ble nokså skiftende framover, og Wenche kom også snart til å bli den første kvinnlige roverleder i 1.Rolvsøy roverlag.

FELLES SPEIDING

Samarbeidet med jentegruppa utviklet seg etterhvert til å omfatte felles leirutstyr, felles ledermøter, og delevis felles førermøter.

Et nytt fellesarrangement med foreldrene ble også startet opp, nemlig en natursti hvor foreldrene kunne være sammen med speiderne ute i skogen.

Det har nå også blitt full fart i foreldreforeningen igjen, etter at den lå nede i begynnelsen av 1970-tallet. Våren 1970 ble tilbygget på speiderhytta tatt i bruk. Innlagt vann og klosetter gjorde hytta til et godt og tidsmessig møterom, og det nye lederrommet og patruljerommet kom også godt med.

Når en leser Rolvsøyspeidernes historie, ser en at det alltid har vært ildsjeler blant foreldrene som hele tiden har vedlikeholdt og bygd ut hytta.

Fra og med St.georgsdagen 27.april 1978 ble Norsk Speiderguttforbund og Norsk Speiderpikeforbund slått sammen til Norges Speiderforbund.

For enkelte var det nok en skuffelse at KFUK-speiderne, som jentetroppen på Rolvsøy tilhørte, ikke ble med i det nye fellesforbundet. Men samarbeidet mellom gruppene på Rolvsøy hadde utviklet seg på mange områder. dessuten var det særlig i jentagruppa få ledere, slik at lederne fant det hensiktsmessig å slå sammen de to gruppene. Et orienteringsmøte for foreldrene ble kalt sammen.

Ingen møtte ! Det viste seg at samarbeidet var så innarbeidet og naturlig at de fleste foreldrene ikke hadde klart å skille på de to gruppene.

Fra 1.1.1980 blir de gamle gruppenavnene forlatt, og den nye gruppa tar navnet "ROLVSØYSPEIDERNE". Dermed begynner et nytt kapittel i Rolvsøyspeidernes historie. Et nytt kapittel om skiftende ledelse, motgang og medgang, og artige opplevelser i en organisasjon som bygger på Baden-Powells gamle ide, men som fortsatt bærer ungdommens livskraft i seg.

1983 er det 50 år siden det første organiserte speiderarbeidet startet opp på Rolvsøy. Jeg er fristet til å si;
ROLVSØYSPEIDERNE - 50 ÅR MEN STADIG SPREKERE !

Tor Arne Stabbetorp - 1964

Skrevet av Tor A. Stabbetorp til gruppas 50-års jubileum.